

ОРГАНЪ
на Българския Лозарски Съюзъ
СОФИЯ

„REVUE DE VITIKULTURE“
„VEINBAU REVUE“
à Pleven — Bulgarie.

Годишенъ абонаментъ 50 лв.
Редакция и администрация — Плѣвенъ.

Редакторъ-уредникъ: Г. К. Червенковъ.

Редакционенъ комитетъ: Проф. Н. Недѣлчевъ, Ст. Икономовъ, Н. Мжиковъ, В. Чакъровъ и В. Стрибрия.

ОДЪРЖАНИЕ: 1) Къмъ абонатитѣ; 2) Българското лозарство въ нови вериги — Д. Бъчваровъ; 3) Лозаритѣ и проблемата за задълженията — Н. Мънковъ; 4) Гроздовиятъ молецъ — Бѣлчо Ив. Бѣлчевъ; 5) Около борбата въ Пероноспората — Ст. Икономовъ; 6) Филлизе на лозата — К. Ивановъ; 7) Лозарскитѣ и винарски проблеми и пр. — Ив. Георгиевъ; 8) Пропаганда на виното и гроздето — За виното или за въздържането — В. Галчевъ; 9) Съюзни и дружествени; 10) Положението на пазара; 11) Хроника; 12) Книжнина.

Съобщение до абонатитѣ.

П. Г.

За Ваше и наше улеснение, редакцията си откри Пощенска чекова сметка № 878, чрезъ която можете да изплатите абонамента си за т. год. (933/934 — XVIII.), като попълните адреса си на приложената „вносна бележка“ къмъ настоящата книжка и заедно съ 50 лева предадете на най-близката пощенска станция. Отрѣзъка, който ще Ви даде пощата замѣня квитанцията.

Подчертаваме, че сп. „Лозарски прегледъ“ се издържа само отъ абонамента, и затова настоятелно се умолявате, въ срокъ отъ 15 дни да се издължите съ „вносната бележка“, иначе следующитѣ книжки нѣма да Ви се изпращатъ и се задължавате да повърнете изпратенитѣ Ви 1, 2 и 3 книжки.

Лозари, подкрепете Вашето списание!

РЕДАКЦИЯТА.

Д. Бъчваровъ

Българското лозарство въ нови вериги.

Още когато се появи законопроектътъ за измѣнение и допълнение на закона за акцизитъ се виждаше, че се оперира съ една деликатни материя отъ неопитни ржце. Явно бѣше, че се целѣше да се възстановятъ постѣпленията отъ лозарството за държавното съкровище отъ преди 5—6 години, безъ да се държи смѣтка за чувствително измѣнитѣ се икономически условия за стопанско-икономическата страна на въпроса, за изчерпанитѣ материални срѣдства на лозаря. Като че ли се искаше нарочно да се унищожи единъ поминѣкъ, да се пресуши съвсемъ единъ изворъ, отъ който черпятъ и лозаритѣ и държавата. Сведенъ до слаба мокрилка, вследствие на много обективни причини, този изворъ се нуждаеше отъ умѣло поправяне, за да протече отъ него освежителна струя.

Съ това съзнание работиха презъ последнитѣ години българскитѣ лозари, въ лицето на своята професионална организация и много грижи положиха. Колчемъ пѣти се появяваха въпроси отъ законодателенъ характеръ въ връзка съ родното лозарство, особено пѣкъ въ областта на фискалното законодателство, тѣ винаги сж изказвали мнение и предявявали искания за даване на държавата възможното, но безъ да се отнима поминѣка имъ. И въ конкретния случай тѣ показаха начина и посочиха източникитѣ за осигуряване на държавното съкровище възможнитѣ постѣпления, безъ много разходи за сжщото и мжка за лозаритѣ.

Не бѣха чути. Надделя желанието, държавата да получи отъ лозарството толкова, колкото лозаритѣ въ цѣлата страна получаватъ бруто приходъ — 500 милиона срещу 500 милиона. За постигане на това, обложиха се гроздовитѣ продукти по 2—3 пѣти въ разнитѣ имъ форми. А за осигуряване вземането отъ всѣка форма, предвидиха се мѣрки, които непременно ще спнать производството, ще влошатъ чувствително търговията, ще намалятъ консумацията и ще направятъ престѣпници винопроизводителитѣ, безъ тѣ да искатъ.

И действително, по силата на приетия наскоро отъ Народното събрание законъ за измѣнение и допълнение на закона за акцизитъ и пр., обнародванъ въ Държавенъ вестникъ, брой 10 отъ 13.IV., виното се облага съ акцизъ като първична материя и за прѣка консумация. За изваряването му на ракия то плаща допълнителенъ акцизъ. Плодовиятъ спиртъ — отъ винена или джиброва ракия — трѣбва сжщо да плаща акцизъ. Винениятъ оцетъ, това важно, но още не закрепнало дебуше за българското лозарство, сжщо се облага съ акцизъ. Отиде се до тамъ, че парламентарната комисия по министерството на Финанситѣ, която трѣбваше да поправи

законопроекта, поиска да обложи дори коняка и мастиката, пригавяни изключително отъ виненъ дестилатъ, съ 15 лв. акцизъ на литъръ и да се продаватъ само въ запечатани стъкла.

На закона се даде видъ, че производителътъ-лозаръ не се натоварва съ данъци и че се освобождава отъ много формалности. Той дори се освобождава отъ досегашния акцизъ върху виното въ размъръ на 30 ст. на литъръ и ще плаща само 3 ст. зл. на литъръ джибри или винена калъ и 5 ст. на литъръ вино, когато иска да ги извари на ракия. Данъчните тяжести се прехвърлятъ върху посрѣдника-търговецъ и върху консуматора. Тия тяжести, обаче, повишаватъ производната цена на продукта, а още повече продажната таква, защото питиепродавецътъ, оцетофабрикантътъ и спиртоварътъ сж изложени на строгитъ санкции на закона и ще искатъ да се компенсиратъ съ по-голъми печалби. Всичко това ще се отрази много вредно върху консумацията и, следователно върху цената на гроздето и виното при производителя. Загубата на лозаря значи ще се увеличи още повече и ще го докара до отчаяние. Здравиятъ разумъ не трѣбва да допуска това. Отъ една страна министерството на Земледѣлието гради неговата здрава стопанска политика е да закрепи и подобри лозарството въ страната. Министерството на Финанситъ отъ друга страна — руши съзнателно и несъзнателно съ фискалнитъ си закони. То дори не признава законитъ на министерството на Земледѣлието и въ много случаи взема позата на по-вещъ познавачъ, особено по материята за винения оцетъ. За него контрола по закона за вината, спиртнитъ напитки и оцета нѣма никакво значение и предвижда новъ специаленъ таквъ или прибѣгва до закона за народното здраве (чл. 81, разработенъ въ единъ правилникъ съ по-раншна дата отъ закона за вината).

По-високитъ цени на гроздето и виното нѣма да се получатъ съ голѣмото облагане на важнитъ дебушета на лозарството — винения спиртъ и винения оцетъ, а съ известно облекчение или запазване на положението отъ последнитъ две години. Изказаното отъ нѣкои отговорни фактори мнение, да се изкоренятъ половината отъ лозята въ страната, за да удвоятъ автоматически ценитъ, е несериозно. Вѣроятността да се дойде постепенно до това положение, наистина е много голѣма, ако условията не се измѣнятъ. До това ще доведатъ „грижитъ“ на държавата. Но каква полза би имала отъ това самата държава и фиска и не представлява ли това една опасностъ за спокойствието на страната?

Въ всѣки случай закона за акцизитъ въ последния му видъ е нова верига за родното лозарство. Близкото бждеще ще покаже, дали не ще се унищожи преждевременно единъ важенъ поминъкъ, ако въ скоро време не се предизвика ново разглеждането на въпроса и не се възприеме оня начинъ и размъръ на облагане, който лозаритъ и другитъ стопански организации посочватъ.

Н. Хр. Мънковъ
Дир. Винар. у-ще — Плѣвѣнъ

Лозаритѣ и проблемата за задълженията.

Земледѣлецътъ е зле. Заstraшенъ е основния поминъкъ, грѣбнака на страната ни. Гнѣнатъ се и превиватъ устоитѣ на българската държава.

Въпроса за обезценяването на земледѣлското производство извика на сцената и тоя за задълженията на селското стопанство.

Вжгленътъ пари, дето падне, това се знае, но понеже бедствието е масово и отъ него сж засегнати всички слоеве, днесъ вече на българския държавникъ, на политика и общественика, на всички, които живѣятъ и страдатъ съ нуждитѣ и болкитѣ на широкитѣ народни маси е поставена за разрешение проблемата за задълженията.

Безспорно, въпроса е много труденъ и деликатенъ. Касае се за облекчаване на ония предприемчиви стопани, които сж имали смѣлостта да си служатъ съ чужди срѣдства за подобрене на своитѣ стопанства, безъ да се засегнатъ при това дребнитѣ спестители, които пъкъ съ мжка отъ залъка си сж отдѣляли бѣли пари за черни дни.

И колкото повече се отлага разрешението на този парливъ въпросъ, толкова по-тежко става положението на длъжницитѣ, по рисковано, несигурно това на кредиторитѣ.

Земледѣлецътъ не успѣва да свърже двата края, ливитѣ се трупатъ и капитализиратъ, задълженията растатъ прогресивно и кошмарнитѣ перспективи за повръщане къмъ крепостничеството или за нѣщо друго по-страшно все по-ясно се очертаватъ.

Въ голѣмото си мнозинство лозаритѣ сж и земледѣлци и се ползватъ отъ кредитъ като такива.

Свѣтлитѣ хоризонти, открили се отъ нѣколко години за българското лозарство съ износа на вино и грозде, импулсираха едно трескаво посаждане на лозя и обзавеждане на кооперативни винарски изби. Поскжпна и земята въ лозарскитѣ центрове. Единъ декаръ годно за лозе мѣсто струваше 6—10,000 лв., преобърнато на лозе сжщото до четвъртата година, когато излиза на плодъ, коствуваше 12—22,000 лв.

Лозарскитѣ кооперации, насърдени отъ добритѣ изгледи и съветвани отъ органитѣ на властта, разшириха постройки, набавиха инвентаръ и всичко това ставаше съ грамадни срѣдства заемани отъ банкитѣ, предимно отъ Б. З. Б.

Кредитнитѣ учреждения се радваха на единъ хубавъ пласментъ на своитѣ капитали, лозаритѣ, опретнати надъ лактитѣ, съ небивалъ размахъ разхубавяваха и оползотворяваха негоднитѣ за никаква друга култура ридове на родната земя. Съ надежда за по-свѣтли бжднини, тѣ спокойно поза-

сяха лихви 12—16% плюсъ съответнитѣ погашения. Познавамъ нѣколко лозарски кооперации, които безропотно плащаха 400—600 хиляди лева годишни лихви на своитѣ кредитори. Това, обаче, бѣше възможно при цена на гроздето 5—8 лв. кгр. Днесъ, когато лозарскитѣ произведения, наредъ съ всички други земеделски сж извънредно поевтиняли, картината се основно измѣни. Лозарьтъ при цена 1'5—2 лв. на кгр. грозде не успѣва да посрѣщне своитѣ разходи. Той бедствува, той е въ пълно отчаяние. Недостигатъ срѣдства за посрѣщане на най-елементарнитѣ и насъщни нужди.

Нѣкои лозари, занимаващи се едновременно и съ пепиниерство, пострадаха гвърде много и отъ онова облекчение, което се направи по силата на Закона за облекчение земеделеца-стопанинъ. За своитѣ предприятия тѣ, въ повечето случаи, сж черпили срѣдства отъ Б. З. Банка — респективно отъ Популярнитѣ банки и Райфайзенови каси, поради което задълженията имъ останаха непожтнати. Длъжниците, обаче, срещу подписване полици взели посадоченъ материалъ, облагородени лози отъ сжщитѣ пепиниеристи, се улесниха и плащатъ при намаленъ размѣръ дълга си. Явно е, следователно, че справедливостта изисква едно еднакво третиране, едно съразмѣрно облекчение и на ония лозари, които дължатъ къмъ държавни и кооперативни кредитни учреждения.

Първоначално неволята, грижата, бѣ обхванала само ония стопани, които, увлѣчени въ своята напредничавостъ сж си служили съ кредита. Днесъ, обаче, се забелязва, че еднакво вече и кредиторитѣ сж загрижени за сигурността на своитѣ вземания, а държавата за нормализиране на положението.

И така, голѣмия и злосторенъ въпросъ за обществото сега е, какъ да се заздрави кредита въ страната.

Отдавна вече пресата се занимава съ него. Нѣма партия, нѣма стопанска организация да не си е изработила становище по него. Нѣщо повече, кредитната проблема сериозно занимава вече и правителството.

Изправени сме наистина предъ разрешението на единъ много труденъ въпросъ, но дългото отлагане и разтакане би отегчило още повече селското стопанство.

Единъ отъ офицозитѣ, следъ като разгледа въпроса последователно въ нѣколко статии, въ единъ неотдавнашенъ брой възкликва: „По-нататкъ“!

Да, констатации се направиха отъ всички срѣди, заключенията сж еднакви, но и ние бихме запитали: „по-нататкъ“?

Преди нѣколко дни единъ отъ утреннитѣ вестници побърза да зарадва чающитѣ и страдащитѣ съ новината, че единъ планъ за облекчение длъжниците и за стабилизиране на кредита е вече готовъ. Министъръ председателя сондиралъ при последното си пребиваване въ странство, дори и чуждестранни финансиста, които одобрили проекта.

Намѣренъ билъ модусъ да се запазятъ едновременно интереситѣ и на държавата, и на длъжници, и на кредитори.

Но, ето и днесъ, органа на една отъ управляющитѣ партии подмѣта нѣщо за тоя проектъ на правителството.

Казва се: „Намѣренията на правителството по отношение на кредита сж ясни: правителството се стреми да заздравя кредита, за да го направи единъ творчески елементъ въ производството и размѣната.

Правителството иска да повдигне платежоспособността на масата и да уреди изплащането на досегашнитѣ ѝ задължения споредъ нейнитѣ възможности, за да може да се съвземе и да стане отново кредитоспособна. Това не значи само, че задълженията ще бждатъ разсрочени. Облекченията, които ще се дадатъ на длъжника, ще бждатъ сжществени за неговото повдигане като стопанска единица, безъ да уязвяватъ вложителя и кредитора, които сжщо трѣбва да сжществуватъ, защото съставятъ дветѣ трети отъ цѣлостта на българския кредитъ.

Ще престанатъ днешнитѣ безконечни разкарвания по сждилищата — селянина ще бжде оставенъ да гледа нивата си, занаятчията — работилницата и търговеца — дюкяна. Ще се облекчи съ това и товара на сждилищата, които и безъ това сж били у насъ винаги претрупани съ достатъчно редовна работа.

Ще се създадатъ условия, за да може кредитното дѣло да подеме съ прѣсни сили своитѣ задачи. Досегашното ще бжде отдѣлено съ една дебела линия отъ новото, за да бжде здрава почвата, върху която ще се гради за напредъ кредита, а съ него и благоденствието на народа и на държавата.

Когато организъма изгуби кръвъ, влива му се нова, за да се съживи и да възвърне силитѣ си.

Днешното правителство съзнава напълно своитѣ обязанности и има всички грижи, за да постигне успѣхъ въ своята кредитна политика. То не се занимава съ ребуси, съ фокуси и съ аладинови лампи, а гледа на нѣщата много реално и и сериозно.

Проекта за заздравяването на кредита ще създаде единъ новъ етапъ въ развитието на нашето народно стопанство. Но, той засѣга една материя, която не допуска да се даватъ преждевременно подробни сведения и указания“.

Ние, лозаритѣ, не се съмняваме въ грижата и добритѣ намѣрения на управлението. Едно, обаче, сме длъжни да заявимъ: Не можемъ още дълго време да изтраемъ.

Необходимо е да се действува смѣло и бързо.

Освенъ това, нека се има предвидъ, че заетиятъ левъ вложенъ въ лозарството и винарството днесъ вече нѣма тази стойностъ, той е обезцененъ съ 50%. Лозята, които струваха 10—22,000 лв. дек. днесъ сж спаднали до 5,000—10,000 лв. Съ приходитѣ едва се покриватъ разходите по обработката имъ.

Най-елементарната справедливостъ изисква, щото при разрешението на въпроса за кредита, обезценяването на имо-

титъ и намалението на доходитъ да засегне еднакво и кредиторитъ, безразлично дали това сж частни лица и дружества или държавни кредитни учреждения.

Ако има рискове и изненади въ стопанско-икономическия животъ на една страна, тѣ трѣбва еднакво да се понасятъ. Другото би означавало наказание на предприемчивостта за смѣтка на лихварството.

Бѣлчо Ив. Бѣлчевъ

инж. агрономъ

Гроздовиятъ молецъ

Въ унисонъ съ стихийно бушуващата стопанско-икономическа криза, и гроздовиятъ молецъ развива съ широкъ размахъ пагубни за родното лозарство поражения. Изтеклата година бѣше твърде благоприятна за неговото развитие, особено въ уязвенитѣ вече отъ миналитѣ години южно-български райони. Значителенъ процентъ отъ реколтата, стигащъ отъ 30 до 50%, бѣ унищоженъ отъ гжсеницитѣ на молеца. Благодарение, обаче, на извънредно сухата есенъ, редовнитѣ сподвижници на молеца — черната и зелена плесень, сега неможаха да се проявятъ и затова загубата тази година не стигна размѣритѣ на оная презъ 1928 година. Презъ изтеклата година пъкъ се констатира следното характерно явление: понеже голѣмъ процентъ отъ гроздовитѣ зърна бѣха наранени отъ гжсеницитѣ на молеца, при крайно сухата атмосфера и високата температура, последва изпарение на водата въ гроздовото зърно и се получи естествена концентрация на гроздовиятъ сокъ до такава степенъ, че мжстѣта при гроздобера на лозята отъ пострадалитѣ мѣстности, намалена значително по количество имаше обаче срѣдна захарностъ 28 до 32%. При тази голѣма захарностъ, отъ грижливо подредената и нормално преферментирала гроздова мжстъ се получиха великолеппи ликьорни вина съ 15° алкохолна сила. Застрашителното развитие на гроздовиятъ молецъ въ южна България, поставя родното лозарство на много тежки изпитания. Лозаритѣ въ уязвенитѣ райони сж страшно смутени отъ опустошенията на този вредителъ. Основателната голѣма уплаха отъ молеца произтича не толкова отъ изживяната презъ изтеклата година загуба на реколтата, колкото отъ страшнитѣ изгледи за бъдещето, отъ отчайващата лозаритѣ извънредно трудна, скъпа и несигурна борба съ този голѣмъ пакостникъ. И като така, едно отъ най-страшнитѣ последствия на днешната стопанско-икономическа криза смѣтамъ ще бжде — че при обезцененитѣ лозарски произведения, въпрѣки добритѣ желания, лозарьтъ ще бжде въ невъзможность да изнесе съ празната си кесия, скъпата отбранителна кампания противъ опустошенията на

молеца и последния ще остане да върлува при пълненъ произволъ до степенъ да се изрази въ истинско народно бедствие за лозарството въ страната.

Борба съ молеца.

Крайно капризниятъ и заплетенъ животъ на гроздовиятъ молецъ, който презъ едногодишния растеженъ периодъ на лозата хвърля три поколения, поставя лозаритѣ при извънредно трудни условия за защита. Все пакъ, при изживѣнитѣ вече 6—7 години въ борба съ този паразитъ, опита ни показва, че борбата съ този вредителъ е резултатна само когато се води масово, повсемѣстно отъ всички лозари. Изолираната борба е особено затруднена отъ обстоятелството, че молецътъ чрезъ своята съвършенна форма на развитие — пеперудката, наново се разнася отъ лозята на непрѣскалитѣ стопани. Само общо подетата борба може да докара масово унищожение на паразита и опазване на гроздовата реколта. Въпрѣки отрудениятъ бюджетъ на държавата, прочее, когато се има предъ очи, че опустошенията на молеца сж страшни и отчайващи лозаря, че е застрашенъ цѣлъ единъ стопански поминѣкъ, все пакъ се налага голѣма частъ отъ кредититѣ на Министерството на земледѣлието, предвидени за борба съ болести и неприятели по културнитѣ растения, да бждатъ използвани за борба съ гроздовия молецъ поне въ помощъ съ материални сръдства за химически препарати, за да се предприеме масово задължителна борба поне въ силно уязвенитѣ райони и като така, да се локализира голѣмата опасностъ. Въпрѣки наличността на закона за защитата на културнитѣ растения отъ болести и неприятели, тогава когато много отъ лозаритѣ, по липса на сръдства оставиха лозята си не заровени, последнитѣ съвършено измръзнаха и днесъ се коренятъ, задължителното прѣскане едва ли ще може да бжде приложено безъ материалната подкрепа на държавата.

Борба презъ мъртвия сезонъ.

За да бжде борбата съ молеца успѣшно изведена, тя трѣбва да засегне и скрититѣ сили на противника, чрезъ унищожаване на неговитѣ какавиди презъ зимата, които съхраняватъ рода на паразита. Дългогодишнитѣ наблюдения и изследвания у насъ посочиха, че зимнитѣ какавиди сж скрити главно въ дълбокитѣ гѣнки на старата кора и то предимно подъ короната на лозовата главина. Първата работа, следъ отгрибването на лозовитѣ главини, която предстои на всѣки лозаръ да извърши въ силно пострадалитѣ отъ молеца райони е, да се предприеме масово олющване и изгаряне на старата кора на главинитѣ. Олющването на старата кора се извършва практически по следния простъ начинъ. Постила се около главината зебло или парче вехтъ кеневиренъ човалъ. Най-първо съ ржка, внимателно се олющ-

ватъ голѣмитѣ парчета стари кори, а после главината се ожулва съ кеневиренъ или козеновъ парцалъ докато се постигне пълното очистване на старото лико и се оголи живата тъканъ на главината. Всички опадъци се събиратъ въ една кофа, която следъ напълването се изнася на края на лозето, гдето се трупа на купъ и се изгаря. Заедно съ отпадацитѣ отъ ликото изгарятъ и отнесенитѣ съ него пашкулчета на молеца. Най-добре е олющването на главинитѣ да става на есень, преди заравянето на лозата. Ако чистенето е оставено сега за пролѣтъ, работата трѣбва да се извърши най-късно до 15—20 априлъ. Почистване на главинитѣ, което ще се извърши следъ тази дата е безмислено, хабене на трудъ и срѣдства защото при топла пролѣтъ къмъ края на м. априлъ какавидитѣ се развиватъ и пеперудкитѣ на молеца изхвъркватъ отъ пашкулчетата. Олющването на старата кора се извършва обикновено съ жени, момичета и юноши. Една чистачка при надница 15—25 лева лева днесъ, очиства споредъ срѣдността си на есень 500—600 главини, а сега на пролѣтъ, при по-голѣми дни — до 800 главини дневно.

Върѣвки масовото унищожение на пашкулчетата, при грижливо олющване на главинитѣ презъ мъртвия сезонъ, все пакъ значителенъ брой какавиди просъществуватъ укрити нѣкъде и на пролѣтъ даватъ първитѣ пеперудки, които подновяватъ рода на паразита. Борбата противъ молеца, прочее, трѣбва да бѣде продължена и презъ растежния периодъ на лозата, като тогава вниманието бѣде насочено върху непосредственитѣ пакостници — гжсеницитѣ на молеца.

Борба презъ растежния периодъ.

Борбата презъ растежния периодъ е именно най-интересната, защото засѣга вече непосредствената защита на плода на лозата отъ покушенията на паразита. Тукъ именно е най-мжчителната затрудненостъ, която вижда лозаря. И наистина, отъ една страна отровнитѣ разтвори, които се прѣскаятъ мжно могатъ да проникнатъ изъ всички гънки и кжчета на лозовия храстъ, за да се засегнатъ гроздоветѣ имъ и отъ друга капризния животъ и развитие на молеца мжно се подаватъ на шаблонна работа въ извеждане на борбата съ него. Но най-обезпокоителното въ развитието на гроздовиятъ молецъ е обстоятелството, че ржцетѣ на лозаря сж почти вързани предъ опустошенията на последната (трета) генерация на молеца, която е и най-страшната, защото атакува готовиятъ, зрѣлиятъ вече плодъ на лозата, когато отровнитѣ арсеникови препарати не могатъ свободно да се използватъ безъ известенъ рискъ отъ обществено хигиенично гледище. И все пакъ масово подетата борба презъ растежния периодъ, когато организирано и при пълното съзнание за сериозността на работата, се атакватъ първитѣ две генерации на молеца, реколтата и при най-благоприятни условия за развитието на паразита може да се запази до 80%.

Използуване на химическитѣ срѣдства.

За унищожаване гжсеницитѣ на молеца се използватъ маса химически срѣдства, каквито се намиратъ вече на пазаря. Отъ последнитѣ, широко приложение добиха главно „Парижката зеленина“, „Ураниевата зеленина“, „Арзола“, „Тутюкила“, „Носпразена“ и „Тютюневитѣ препарати“. Тѣзи химически срѣдства се употрѣбаватъ въ разтворѣ, съ който се прѣскаатъ цвѣтнитѣ реси и ягоридата на лозата.

Парижка зеленина. Свѣтло-зеленикавъ, извънредно ситенъ прахъ. Парижката зеленина е чисто арсениково съединение, което въ борбата съ молеца се употрѣбва въ доза 150—200 грама за 100 лт. разтворѣ. Може да се употрѣби само когато се касае за борба, насочена изключително противъ молеца или пъкъ съвмѣстно съ бородлезовия разтворѣ, когато се използва съвмѣстната борба противъ пероноспората и молеца. За по-голѣмо улеснение въ работата, най-добре е лозаритѣ да си приготвятъ предварително въ отдѣлни пакетчета парижка зеленина по за едно буре разтворѣ. Следъ като бордолезовия разтворѣ е готовъ, слага се въ него по едно пакетче парижка зеленина. Слагането парижката зеленина става обикновено по следния начинъ: въ една стъклена или чугунена чаша се изсипва внимателно приготвеното пакетче парижка зеленина (доза за едно буре разтворѣ) и започва да се сипва по малко вода, капка по капка, като същевременно съ една клечка, както се замиса хлѣбъ, постепенно се завалва една тестяна топчица, която съ постоянното слагане вода се търкаля съ клечицата, докато всичката изсипана въ чашата парижка зеленина се завалва на тесто. Слагането на капкитѣ вода и бъркането съ клечката непрекъснато продължава и следъ това, като тогава пъкъ полученото тесто постепенно почва да се размива. Работата продължава така, докато се получи накрая една свѣтло-зелена мжтилка-разтворѣ, която се изсипва въ готовия синъ камъченъ такъвъ, разбърква се продължително съ единъ дървенъ колъ и разтвора е готовъ за прѣскане. Когато разтвора ще бжде използванъ само противъ молеца, парижката зеленина се изсипва въ бурето за прѣскане само съ вода, като за 100 лт. разтворѣ се слага и по $\frac{1}{4}$ кгр. горена варъ, която предварително се угасява. Парижката зеленина много бързо се утаява въ разтвора, затова последния трѣбва често и основно да се бърка. Парижката зеленина, въ зависимостъ отъ нейния произходъ, се явява на пазаря съ непостоянна арсеникова сила, която трѣбва нашитѣ опитни институти постоянно да контролиратъ и съобразно съ нейния съставъ агрономитѣ да направляватъ количествата, които трѣбва да се употрѣбятъ отъ лозаритѣ. Тукъ му е мѣстото да се изнесе печалния фактъ, че безсвѣстни спекуланти подлагатъ парижката зеленина на срамна фалшификация, като я размѣсватъ съ талкъ, гипсъ и др. материи, които изкуствено

бойдисватъ. Употрѣбени такива фалшифицирани материали обезвѣряватъ още повече лозаритѣ къмъ агитиранитѣ методи за извеждане борбата съ молеца. Ето защо се налага, всички търговци на парижка зеленина и др. арсеникови препарати на едро и дребно, да афиширатъ ясно точното % съдържание на съставнитѣ елементи на всички препарати и последнитѣ да се контролиратъ отъ време на време чрезъ пробни анализи отъ органитѣ на държавата. Парижката зеленина се употребява обикновено въ доза 150 гр. за 100 литри разтворъ. Този % е ефикасенъ, обаче, върху гжсеницитѣ на молеца, докато последнитѣ сж свършено малки. Щомъ гжсеницитѣ поотскочатъ, дозата на парижката зеленина трѣбва да се увеличи на 200 гр. за 100 лт. разтворъ. При тази последна доза, обаче, напрѣсканиятъ разтворъ причинява чувствителни пригори по нежнитѣ листца, врѣхчетата на филизитѣ, отчасти доре и по ресата. Ето защо, въ прѣсканията преди цвѣтението дозата отъ парижка зеленина не бива да надвишава 150 грама за 100 литри разтворъ. Следъ прецвѣтяването, дозата трѣбва да се увеличи на 200 грама.

Ураниева зеленина. Действува и се употребява сжщо като парижката зеленина.

Арзола. Ситенъ сивъ прахъ съ варовъ оттенъкъ. Това е единъ специаленъ арсениковъ препаратъ, подобенъ на парижката зеленина, който на пазаря се продава въ специални пломбирани пакети по половинъ килограмъ. Действува много ефикасно за унищожаване гжсеницитѣ на молеца. Арсениковата сила на този препаратъ е малко по-слаба отъ оная на парижката зеленина и за това арзола се употребява въ дози 250 грама за 100 литри разтворъ при първото прѣскане (преди цвѣтенето) и 300 грама за 100 литри разтворъ при всички други прѣскания следъ цвѣтенето. Употрѣблението на арзола се извършва сжщо като онова на парижката зеленина.

Носпразенъ. Този химически препаратъ се явява на пазаря въ видъ на прахъ съ сивъ циментовъ цвѣтъ. По съставъ носпразенътъ представлява една комбинация отъ медни соли и арсеникови съединения, нагоденъ е да се води съ него борба едновременно противъ пероноспората и противъ молеца. Обикновено препорѣчваната доза преди цвѣтенето е 1.5 кгр. за 100 лт. разтворъ, а при всички други прѣскания следъ цвѣтенето на лозата се употребява 2 кгр. за 100 лт. разтворъ. Приготовлението на разтвора става по следния начинъ: Опредѣленото количество носпразенъ се слага въ бурето за разтворъ съ половината отъ опредѣленото цѣло количество вода и съ една дървена метла се бърка въ продължение на единъ часъ, за да се постигне пълното разтваряне на носпразена. Докато се разтваря носпразена, въ едно каче се огасява варъта въ малко вода, като се смѣта по 250 гр. негасена варъ за всѣки килограмъ носпразенъ. Варевото млѣко следъ това се разрежда съ останалото количество

вода. Когато и това е готово, разтворениятъ носпразенъ се смѣсва съ варевото млѣко, разбърква се добре и разтворътъ е готовъ за пръскане.

Тутокилъ. Тутокильтъ е единъ химически препаратъ съ сиво зеленикавъ цвѣтъ, който фабриката продава въ специални. картонени пакети по 1 кгр. Този препаратъ напълно прилича на носпразена, защото и той представлява подобна комбинация отъ медни соли и арсеникови препарати. Нагоденъ е сжщо за пръскане едновременно противъ пероноспората и противъ молеца. Преди цвѣтението се употребява въ доза 1.5 кгр. на 100 литри разтворъ, а за пръскане следъ цвѣтенето 2 кгр. за 100 литри разтворъ. Ако годината е пероноспорна, тутокильтъ трѣбва да се употребява въ доза 2.5 кгр. за 100 литри разтворъ. Приготовлението на тутокиловиятъ разтворъ става почти сжщо така, както и на носпразена. Преди да се пръска разтвора, тукъ киселиността се неутрализира съ варено млѣко, като се смѣта $\frac{1}{4}$ кгр. горена варъ за единъ килограмъ тутокилъ. И при носпразена и при тутокила, добре е да се провѣрва съ лакмусова книжка неутрализирането на киселиността, сжщо както при бордолезовиятъ разтворъ. Както носпразена, така и тутокила днесъ се офериратъ вече на пазаря на сравнително достъпна цена. Цената днесъ е 28—30 лева на килограмъ. При тази цена последнитѣ два препарата могатъ съ успѣхъ да намѣрятъ широкъ приемъ между лозаритѣ за борба противъ молеца и пероноспората. Тукъ, обаче, лозаритѣ трѣбва да внимаватъ, препаратитѣ да не бждатъ стари и да не бждатъ държани на влажно мѣсто по складоветѣ. При този последенъ случай препаратитѣ се вкаменяватъ и ставатъ почти негодни за употребление.

Тютюневи препарати. Последнитѣ сж едни отъ най-ефикаснитѣ срѣдства за унищожение гжсеницитѣ на молеца, чрезъ отровния алкалоидъ „никотинъ“, който съдържатъ. Тѣхното значение за борбата съ молеца е толкова по-голъмо, че съ тѣхъ пръсканията могатъ да продължатъ до късно презъ разтежняния периодъ на лозата, като се засѣгатъ напълно поколѣннията на втората, отчасти дори и ония на третата генерации отъ развитието на молеца, безъ каквото и да било неудобство отъ гледище на обществената хигиена, както е случаятъ съ арсениковитѣ препарати. Въ България бѣше отпочнато въ гр. Пловдивъ фабрикуванието на специалниятъ тютюневъ препаратъ „Перунъ“, полученъ чрезъ суха дестилация на тютюневи корени и др. фабрични отпадѣци. Този препаратъ, макаръ и още грубъ и не рафиниранъ отъ етерични мазнотии, все пакъ бѣше практически много добре използванъ, защото се изнасяше на пазаря въ теңекиени бидончета по единъ и 5 кгр. и имяхме единъ горе-долу опредѣленъ титъръ, около 10% никотинова сила на препаратата. Създателитѣ на тази тѣй полезна за лозарството и

овощарството въ страната индустрия, обаче, лишени отъ подкрепата на държавата, изглежда че сж въ невъзможност да продължатъ повече производството на „Перуна“. Единствената възможностъ, която остава на лозаритѣ за използване на тютюневитѣ екстракти днесъ, това е примитивното приготвление на тютюнева отвара. Тютюневата отвара е съвсемъ грубо приготвенъ тютюневъ разтворъ, който се получава чрезъ изваряване на тютюневата фурда, давана безплатно отъ данъчните власти. Разтвора на тютюневата отвара, обаче, е съ доста произволна никотинова сила. Ето защо, неговиятъ ефектъ трѣбва винаги да бжде предварително пробванъ съ отдѣлни лози и следъ като се установи че не причинява изгаряние върху лозата, тогава чакъ да бжде прѣснатъ изъ цѣлото лозе. И все пакъ, като се има предвидъ, че умѣло приготвената тютюнева отвара дава много добри резултати, особено за къснитѣ прѣскания, при днешното безпаричие у лозаря тя може да се ползува масово, като най-евтино химическо сръдство. Нека се знае, обаче, че тютюневата отвара трѣбва да се използва само прѣсно приготвена, защото като престои известно време, понеже разтвора съдържа лесно разложими органически вещества, отварата губи своята сила. Тютюневата отвара се приготвя по следния начинъ: въ единъ казанъ се слага 10—15 кгр. тютюнева фурда (никотиновата сила на фурдата е различна споредъ произхода ѝ) и около 100 литри вода, която се подлага на изваряване до като обема се намали на четвъртъ. Следъ истивание на отварата, последната се прецежда като се изтиска добре разварената фурда. Получениятъ около 20—25 литри тютюневъ сокъ се допълня въ бурето за прѣскане до 100 литри и имаме разтворъ готовъ за прѣскане. За по-голѣма ефикасностъ на разтвора, наскоро преди прѣскането му се прибавя по половинъ килограмъ гасена варъ за 100 литри тютюневъ разтворъ. Тютюневата отвара може да се използва и съвмѣстно съ бордолезовия разтворъ противъ пероноспората. Въ такъвъ случай бордолезовия разтворъ съ опредѣленото количество синъ камъкъ и варъ се приготвя въ по-малко количество вода прибавя се отварата получена отъ 10—12 кгр. фурда и следъ това разтвора се допълва съ вода до 100 литри. Обикновено когато се прѣска преди цвѣтенето се взема около 10 килограма тютюнева фурда за 100 литри разтворъ; следъ прецвѣтяването, обаче, когато ще се прѣска ягоридата, количеството на фурдата се увеличава за 100 литри разтворъ до 15 кгр.

Най-добре е първитѣ две прѣскания, преди и следъ цвѣтението на лозата, да се извършатъ съ нѣкой отъ изброенитѣ по-горе арсеникови препарати, а третото и четвъртото прѣскание, които трѣбва да бждатъ насочени изключително противъ молеца при прѣскането на ягоридата — да се извършатъ само съ тютюневъ препаратъ, като съ-

образно съ развитието на молеца, третото пръскание да бъде извършено обикновено презъ втората половина на юлий, а четвъртото презъ първата половина на августъ месецъ.

Условия за успѣшната борба презъ растежния периодъ на лозата.

За да се постигне желанието най-добъръ резултатъ отъ пръсканieto на лозата съ различнитъ разтвори и химически срѣдства, трѣбва да се запомни, че ефикасността на последнитъ до голѣма степенъ зависи отъ умѣлото и своевременно манипулиране съ тѣхъ. Ето защо необходимо е всѣки стопанинъ да съблюдава следнитъ правила за свое ръководство:

1. *Да се пръска съ ефикасенъ разтворъ.* При употреблението на арсениковитъ препарати да се има винаги предвидъ, че арсениковитъ съединения въ тѣхъ сж неразтворими, че тѣ се намиратъ въ разтвора само въ плаващо състояние и бързо се утаяватъ на дъното на сѣда въ който се намира разтвора. Ето защо се налага основно и доста продължително разбъркване и разбиване на разтвора въ бурето гдето е приготвенъ. Практиката да се бърка разтвора е така наложителна, че тя трѣбва да се прилага и въ самитъ пръскачки. При липсата на специални бъркачки въ пръскачката, стопанинътъ лозаръ трѣбва да изисква отъ работницитъ пръскачи на всѣки 15—20 лози да разблѣскватъ на гърбоветъ си разтвора въ пръскачката. Тази нагледъ дребна забележка крие често пжти въ себе си всецѣло ефикасността на употребеното арсеникаво срѣдство.

2. *Своевременно пръскане на лозитъ.* За икономия въ разходите нѣкои отъ пръсканията на разтворитъ противъ гжсеницитъ на молеца, можемъ при възможностъ да свържемъ съ установенитъ и масово възприети вече редовни пръскания противъ пероноспората. Нека, обаче, се разбере и запомни отъ всички лозари, които сж засегнати отъ молеца, че никога нѣма да се справимъ съ последния, ако лозаритъ се задоволяватъ само съ съвмѣстнитъ противъ пероноспората пръскания. За северна България пероноспората представлява по-голяма опасностъ. Тамъ има райони гдето ежегодно се пръска 4 и 5 пжти презъ растежния периодъ. Ако евентуално молеца се яви тамъ, съвмѣстната работа ще бъде може би много по-изгодна и по-резултатна. За южна България, обаче, гдето главно върлува молеца, положението е съвсемъ друго. Ето вече 25 години какъ работимъ при новото лозарство. Практиката презъ този дълъгъ периодъ време ни показва, че за лозаритъ въ южна България пероноспората представлява много лесно предотвратима опасностъ. Две пръскания своевременно извършени, въ грамадното мнозинство случаи, сж предостатъчни за южно-българскитъ лозари за да се запази реколтата и здравословното състояние на самото растение отъ пероноспората. Въ южна България, обаче, осо-

бено въ нѣколко известни вече райони, вниманието на лозаритѣ трѣбва да бѣде погълнато преди всичко отъ покушенията на гроздовия молецъ. Тукъ именно се налагатъ освенъ усвоенитѣ вече две прѣскания — преди и следъ цѣвтеніето, съвмѣстни, противъ пероноспората и молеца. *Лозаритѣ ще трѣбва да възприематъ масово най-малко още две прѣскания, които да засѣгнатъ само ягоридата и то съ химически сръдства насочени изключително противъ гжсеницитѣ на този паразитѣ. Тукъ именно, при най-результатна работа ще се използватъ, както казахъ тютюниевитѣ разтвори.*

3. *Грижливо прѣскане на разтворитѣ.* Ефикасния разтворъ и своевременното му прѣскане добиватъ истинската си цена само при старателно напрѣскване плода на лозата. Тукъ именно има много още да се желае отъ нашия лозарь. Въ голѣмото си мнозинство работниците-прѣскачи хаятъ скжпитѣ разтвори само по листата на лозитѣ и по земята. При съвмѣстното прѣскане противъ пероноспора и молецъ, безпорно трѣбва да се прѣскатъ всички зелени части на лозата — листа, филизи, гроздова реса и ягоридата. Когато борбата ще е насочена изключително противъ молеца, обаче, както се налага непременно да бѣде извършено третото и четвъртото прѣскане за засегнатитѣ южно-български райони, то обекта на прѣскането трѣбва да бѣде изключително само плода на лозата. При извършването на самото прѣскане, хвърлянето на разтвора трѣбва да става съ прекжсване като се откриватъ засѣнчващитѣ листа и се засѣгатъ всички зашумени и скрити изъ вътрешността гроздове. При прѣскането работата на прѣскача ще бѣде до голѣма степенъ улеснена ако една грижлива ржка мине предварително да почисти и отстрани всички листа, които закриватъ гроздоветѣ и задушаватъ вътрешността на лозата.

ЗА СИНИЯ КАМЪКЪ.

Нѣкои заинтересувани сръди разпространяватъ слуха, че Българския лозарски с-юзъ не ще получи синь камъкъ отъ доставения отъ Б. З. Банка такъвъ за задоволяване нуждитѣ на лозарскитѣ дружества, коопераци и др. Това не отговаря на протоколното решение на управителния съветъ на Банката, споредъ което искането на Съюза се удовлетворява. Той ще получи цѣлото онова количество, отъ което има нужда.

Молимъ дружествата и кооперациитѣ, които не сж съобщили още въ Съюза отъ какво количество синь камъкъ се нуждаятъ, да сторятъ това въ най-скоро време, като иматъ предвидъ окръжното подъ № 117 отъ 19.III т. г. Ония, които сж вече съобщили, но сж събрали още поржчки, да ги съобщатъ допълнително до края на м. априль.

СЪЮЗА.

Ст. Икономовъ

Дир. лоз. оп. станция — Плѣвенъ,

Около борбата съ Пероноспората.

Често пжти силното желание на лозаря да запази лозята си отъ Пероноспората и повечето срѣдства хвърлени отъ него въ тази борба, не сж достатъчни за да му гарантиратъ единъ сигуренъ успѣхъ. Не сж непременно честитѣ прѣскания, нито гжститѣ разтвори, които ще запазятъ лозата отъ нашествията на Пероноспората. Необходими сж познания за да се спазятъ моментитѣ, въ които трѣбва да се извършатъ прѣсканията и въ такъвъ случай тѣзи прѣскания могатъ да бждатъ по-малко на брой, разтвора да бжде по-слабъ, а да принесатъ въ сжщностъ по-голъма полза въ борбата съ болестъта. Не веднъжъ този въпросъ е билъ повдиганъ въ списания, въ курсове и беседи и онзи, който е ималъ случая да види нашето лозарство преди 30—40 години, не може да отрече по-умѣлата борба, която нашия лозаръ води сега съ болестъта. Обаче, загубитѣ отъ Пероноспората сж все още значителни и възлизатъ на около 20% годишно¹⁾, т. е. около една пета частъ отъ цѣлото ни производство, възлѣзло презъ 1931 год. на 316,615,000 кгр. грозде. Съ други думи загубитѣ отъ Пероноспората възлизатъ годишно на около 60,000,000 кгр. грозде, равняващо се на повече отъ 200,000,000 лв. срѣдно за година.

Ето защо тази огромна загуба, понасяна изключително отъ частния стопанинъ-лозаръ, налага на последния да се запознае по-добре съ самата болестъ и съ борбата срещу нея.

Тази година Лозарската опитна станция въ Плѣвенъ ще организира една предупредителна служба за болеститѣ по лозата, като ще съобщава на първо време чрезъ земледѣлскитѣ катедри Плѣвенъ, Търново, Варна, Ст.-Загора и Пловдивъ и общинскитѣ управления момента, когато трѣбва да се извърши прѣскането, начина по който да се приготви разтвора и пр., за да се постигне по-добъръ резултатъ въ борбата съ болеститѣ по лозата. Службата ще започне да функционира отъ 10 май и Станцията се надява, че посредствомъ такава една организация, чиито нареждания трѣбва да бждатъ изпълнявани точно и безусловно отъ лозаритѣ, преди всичко за тѣхенъ личенъ интересъ, ще може да ограничи до голъма степенъ грамаднитѣ щети въ пари, трудъ и време, които болеститѣ нанасятъ на стопанитѣ. Лозаря ще трѣбва да знае поне основнитѣ правила, върху които се гради борбата съ Пероноспората — най-разпространената болестъ по лозята, а тѣзи правила сж следнитѣ:

1. Заразяването на лозовитѣ листа, ягорида, филизи и пр. става отъ едни малки тѣлца, видими само съ микроскопа и наречени спори, които се отдѣлятъ отъ бѣлитѣ петна по долната страна на нападнатитѣ листа и се разнасятъ отъ вѣтъра.

¹⁾ Споредъ сведения отъ Земледѣлскитѣ катедри въ страната.

2. Когато такава спора попадне върху здравъ листъ, тя може да го зарази само ако върху него има капки вода (дъждъ, мъгла, силна роса и пр.) и то при температура не по-ниска отъ $6^{\circ}50'$. Най-подходяща за заразяването е температурата $24-26^{\circ}$, при която достатъчно е водата да стои на листата само 40 минути, за да може спората да покълне и да го зарази. При $6^{\circ}50'$ сж нуждни 17—18 часа за покълването на спората, а воднитъ капки при тази температура се изпаряватъ за много по-малко време, поради което и заразяването при по-ниска температура става по трудно.

3. Когато температурата е надъ 30° , споритъ умиратъ, затова презъ сухитъ и топли лѣтни дни нѣма смисълъ да се пръска често.

4. Пръскането да засѣга главно горната страна на листата, за да могатъ дъждовнитъ капки падащи по тази страна, да разтварятъ отъ синия камъкъ и да отравятъ споритъ преди още тѣ да сж стигнали до долната страна на листа.

5. Веднѣжъ приготвенъ бордолезовия разтворъ (синь камъкъ и варъ), той може да служи за пръскане само за единъ день. Разтворъ приготвенъ днесъ, не трѣбва да се употребява утре, защото действието му много отслабва и разпръскването му по лозата не ще принесе никаква полза.

7. Първото и второ пръскания могатъ да се извършатъ съ по-слабъ разтворъ (1% синь камъкъ), особено при сорта Афузъ-Али, а останалитъ пръскания съ по $1^{\circ}50'$, но малко по-често.

Станцията ще дава, заедно съ съобщението за пръскане, всички необходими сведения за приготвянето на разтвора и т. н., а лозаритъ ще трѣбва да съблюдаютъ точно наставленията ѝ, за да може успѣха да проличи още тази година и евентуалнитъ грѣшки, допускани до сега, да бждатъ вече поправени.

К. Ивановъ

Лоз. опит. станц. — Плѣвень.

Филизене на лозата.

Една отъ културнитъ операции, която все повече и повече се усвоява и прилага отъ лозаритъ — това е филизването. Съ филизването се поправя извършената рѣзитба и се подготвява бъдещата такава. То се налага особено при отглеждане на десертнитъ сортове грозда.

Съ филизването се цели да се премахнатъ всички излишни и безплодни лѣторасты. То се извършва щомъ като лѣтораститъ сж вече показали ресата си, и може добре да се види кои отъ тѣхъ иматъ реса и кои не. Обикновено това става преди първото пръскане, докато ластаритъ сж още крехки и могатъ да се събарятъ съ прѣстъ.

Филизене на лозитѣ рѣзани по системата „Гюйо“.

Известно е на лозаритѣ, че при рѣзитбата на лозитѣ по системата „Гюйо“ на лозата се остава само едно чепче на две пжпки и една дълга плодна пржчка. Щомъ като пжпкитѣ почнатъ да се развиватъ въ лѣтораста и покажатъ рясата си, лозаря трѣбва да провѣри дали отъ така порѣзаната лоза се равиватъ само пжпкитѣ, на които е разчиталъ при рѣзитбата, или се развиватъ и други пжпки, които сж били скрити (спящи) и които не сж били взети подъ внимание при порѣзването на лозата. И ако се укаже, че има развили се такива пжпки, то лѣтораститѣ произлизащи отъ тѣхъ се премахватъ. На чепчето се оставятъ само два лѣтораста. Ако отъ пжпкитѣ нѣкоя е дала два или три лѣтораста, то тѣ се премахватъ и се оставя само тоя, който е най-силенъ. Всички лѣтораста, които изкарватъ отъ около присаденото мѣсто се премахватъ, само въ случай, когато чепчето е много издигнато, се оставя едно за подновяване и снишаване на издигналото се чепче. Върху плодната пржчка се оставя само по единъ лѣторастъ на всѣко око. Защото има очи (пжпки), отъ които се развиватъ по два-три лѣтораста, въ такъвъ случай двата се премахватъ, а се оставя само тоя, който е плоденъ и добре развитъ.

Филизене на кордонъ „Роя“.

При тая рѣзитба филизенето е повече отъ наложително. Немислимъ е кордонъ „Роя“ безъ филизене. И тукъ се оставятъ само плоднитѣ и ластаритѣ, на които се е разчитало при порѣзване на лозата. Всички ластари, които се намиратъ по вертикалната частъ на кордона се премахватъ. Върху хоризонталната частъ и върху чепчетата, които се намиратъ по кордона сжщо така се премахватъ всички ненуждни лѣтораста. Пжпка, отъ която се развиватъ два или три лѣтораста, безплоднитѣ отъ тѣхъ се премахватъ. Ако рамото съ чепчето се е много издигнало и е необходимо да се сниши, и има изкаралъ лѣторастъ въ основата на рамото или чепчето, то той се запазва, за да може при бждещата рѣзитба да ни послужи за снишаване на издигналото се рамо или чепче.

Филизене на лозитѣ рѣзани по чашовидната форма.

И тукъ, както при „Гюйо“ и „Роя“ филизенето се извършва като се премахватъ всички безплодни и излишни лѣтораста.

Тукъ трѣбва малко повече умение, защото често пжти трѣбва да се запълва чашата съ нови рамена, да се снишаватъ издигналитѣ се такива, а това става съ запазването на подходящи лѣтораста, които изкарватъ направо отъ кютука. Ето защо следъ като се запазятъ нужднитѣ лѣтораста за запълване и снишаване на рамената, всички други изкарващи било отъ срѣдата на кютука или отъ рамената се премахватъ.

Филизенето трѣбва да се извършва само отъ работници, които сж и добри рѣзачи, защото ако то се възложи на хора, които непознаватъ рѣзитбата, то вмѣсто полза бихме си принесли вреда. Филизени, лозитѣ се развиватъ правилно, гроздето се провѣтрява добре, наедрява и добре узрѣва. Борбата съ болеститѣ и неприятелитѣ се води успѣшно, лозитѣ се запазватъ отъ изтощение и се подготвя бждешата рѣзитба. Филизенето е само отъ ползи за лозаритѣ и тѣ трѣбва вече добре да се запознаятъ съ него и правилно да го извършватъ за да иматъ качествено грозде и дълготрайни лозя.

Ив. Георгиевъ

Глав. инсп. по лозарството.

Лозарскитѣ и винарски проблеми подѣ освѣтлението на III международенъ конгресъ по лозарство и винарство въ Римъ, отъ 23 до 26 октомврий 1932 година.

(рефератъ, четенъ на XIII. лоз. конгресъ 19.II.1933 год.)

(Продължение отъ кн. 2).

На работницитѣ въ лозарската наука, техника и практика остава да потърсятъ и добре да проучатъ чрезъ разумно, грижливо, търпеливо изследване, и осществятъ всички онѣзи малки икономии при отглеждане на лозата, които сумирани, ще дадатъ едно значително спестяване на разходитѣ безъ да се намали производството въ качествено и количествено отношение. Така ще се допринесе за намаляване издрѣжката на лозята, а отъ тамъ и едно относително намаление производствената стойностъ на гроздето.

Проблемата е сложна и самитѣ референци на III Международенъ лозарски конгресъ не претендиратъ да я разрешаватъ съ схематични формули и рецепти, валидни за всички случаи. Достатъчно е да припомнимъ най-разнообразнитѣ климатически, почвени, трудови и икономически условия въ разнитѣ лозарски райони за коя да е лозарска страна, за да схванемъ сериозността на аргумента. Белегътъ, обаче, който е общъ за всички лозарски страни, и който съставлява лозарската стопанска трагедия е единъ и сжщъ: докато общиятъ интересъ изисква качествено подобрене въ производството, връщането на лозата въ естествения ѣ ареалъ, икономическиятъ трудности, въ които днесъ тя се удря и необходимостта отъ намаление производственитѣ разноси, принуждаватъ отглеждането ѣ да става въ мѣстности и почви, които най-малко гарантиратъ добиване на качественъ продуктъ.

Безъ да разглеждатъ тия крайности, за намаляване разходитѣ по издрѣжката на лозята препорѣчватъ: референциитѣ,

а) Намаление разходитѣ по засаждане нови лозя:

1. като реголването се извършва механически;

2. разумно се подбиратъ тороветъ, за да се сведе до максимална икономия разходътъ по торене на младитъ лозя;

3. подборъ на икономични подпори за лозята, съобразно мѣстнитъ условия.

б) По отглеждане на лозята:

1. изборъ на най-подходящата рѣзитба;

2. правилна обработка на лозята и проучване влиянието на плитката обработка;

3. редовна, разумна и икономична борба съ паразититъ по лозата и гроздето.

в) Подобрене качеството.

За подобрене качеството на гроздето, препоръчва се изборъ на най-подходящи сортове, съобразно мѣстнитъ условия, като се избѣгва смѣсцата отъ най-разнообразнитъ сортове лози. Всѣка лозарска областъ да се проучи основно и да се препоръчатъ най-добритъ въ ограниченъ размѣръ сортове за типово производство. Да се пристъпи не само къмъ избора на най-ценнитъ на дадена областъ сортове, а и къмъ подбора на отдѣлнитъ главини.

Явно е, че така поставена, проблемата за намаление разходитъ по издръжката на лозята, като същевременно се подобри качеството на продукта, трѣбва да се разгледа и разреши въ рамкитъ на отдѣлнитъ лозарски страни, и споредъ техническитъ и стопански условия на всѣка отъ тѣхъ, като съответнитъ лозарски институти направляватъ развоя по предварително изработенъ лозарско-стопански планъ.

б) „Енологически, физико-химически и механически сръдства за намаляване производственитъ разноси при преработката на гроздето въ вино“.

По този втори пунктъ отъ тема I реферираха: Mestre Artigas (Испания), J.-H. Fabre (Франция), von Bassermann-Jordan (Германия), G. Paris, Casale, Paulsen, C. Mensio (Италия).

Намалението на производственитъ разноси, въ периодъ на икономическа криза, като тази, що свѣтътъ понася въ последнитъ нѣколко години, се налага, съ огледъ да се намали продажната стойностъ на съответния продуктъ, съ което да се издържи на конкуренцията. Винарството, като земледѣлска индустрия е силно засегнато отъ икономическата криза. Ето защо, проучватъ се сръдства за усъвършенствуването му, като едновременно се намалятъ производственитъ разноси на виното. Тѣзи сръдства референциитъ групиратъ въ три категории:

1. Биологични сръдства;

2. Физически, химически и физико химически сръдства;

3. Механически сръдства.

Проучването на първата група сръдства — биологичнитъ сръдства — има за обектъ микроорганизмитъ, причиняващи всички промѣни при преобръщането на гроздовата мжстъ въ вино, както и при съхранението и старѣнето на самото вино.

Благоприятното или неблагоприятно въздействие на тѣзи микроорганизми е съ грамадни икономически последици. Касае се за алкохолнитѣ ферменти. Тѣ, преди гроздобера сж прѣснати по ципата на гроздовитѣ зърна. Влизатъ отъ после въ гроздовата каша, за да превърнатъ захаритѣ на мжстѣта въ разни продукти, най-важни отъ които сж алкохолътъ и вжгледвуокисътъ. Тѣзи живи същества сж доброволни и безплатни работници въ винопроизводството. Въ контактъ съ мжстѣта, която представлява добра хранителна срѣда за тѣхъ, тѣ се размножаватъ и извършватъ работа, която безъ тѣхъ и най-умния човѣкъ не би билъ способенъ да извърши.

При това положение винопроизводителтъ не трѣбва да оставя работата на самитѣ ферменти, напротивъ — той трѣбва да се погрижи и имъ осигури най-подходящи условия за правилна ферментация.

Тѣй като ценитѣ на обикновенитѣ вина се опредѣлятъ въ повечето страни пропорционално на алкохолния градусъ, разумното винопроизводство изисква, при равно захарно съдържание на мжстѣта, добиването на по-голѣмъ алкохолень градусъ.

Микроорганизмитѣ по гроздето спадатъ къмъ различни видове. Въ мжстѣта тѣ се отнасятъ различно: едни произвеждатъ захари, безъ да произвеждатъ алкохолъ; други произвеждатъ алкохолъ, но въ малки количества и при голѣмо разпиляване на захаръ; само една малка частъ принадлежатъ къмъ групата на добритѣ алкохолни ферменти, на които можемъ да повѣримъ превръщането на захаритѣ на мжстѣта въ вино.

Въ началото на алкохолната ферментация, всички микроорганизми по гроздето се развиватъ и работятъ, но паралелно съ увеличението на алкохолното съдържание въ срѣдата, лошитѣ алкохолни ферменти биватъ отстранени. Съществува единъ естественъ подборъ.

Но този естественъ подборъ за разумното и икономично винарствуване не е достатъченъ. Той може и трѣбва да бжде замѣстенъ отъ единъ по-свършенъ и по-навремененъ подборъ, който да се извърши при започването на алкохолната ферментация, като се позволи изключително на добритѣ алкохолни ферменти да заработятъ отъ самото начало.

До тукъ, всички по-горе цитирани референцици сж съгласни. Нататъкъ, подържници на биологичния методъ на винарствуване, начело съ италианеца проф. Paris, критикуватъ остро употребата на химикали, като агенти на подбора на микроорганизмитѣ при винопроизводството, които сж вредни, както за ферментитѣ, така и за човѣшкия организъмъ. Това течение се оформи въ III международенъ конгресъ по лозарство и винарство въ Римъ, главно като италианско. То е противъ всѣкаква употреба на сѣренъ двуокисъ въ винарството и нему подобни отрови, а подържа връщането къмъ една „здрава и разумна техника“, която, въ тѣзи времена на винарска криза, когато всѣка лозарска страна трѣбва да разчита главно на вжтрешната консумация на ви-

ното, да позволи производството на първокачествени вина, безъ да увеличи тѣхната производствена стойностъ.

Проф. Paris намира, че винената ферментация не трѣбва да се извършва само отъ една моногенетична култура, т. е. само отъ една раса селектирани ферменти. Той отдава голѣмо значение на така нареченитѣ отъ него ферменти-сътрудници. Той доказва, че всѣки зародишъ, който взема участие въ ферментацията, притежава своя собствена характерностъ, която трѣбва правилно да се оцени. Съ постепенното опознаване на химизма на ферментацията, на узрѣването и старѣнето на виното се вижда колко реакциитѣ на химичния микрозмосъ сж отъ съществено значение при опредѣлянето на типичнитѣ характерни белези на изящностъ и финесъ. Така, докато едно време виненитѣ алкохоли, лѣтливитѣ киселини, алдехидитѣ и др. съставни тѣла на виното се смѣтаха за вредни и намаляващи качеството му, днесъ тѣ се смѣтатъ за основни фактори на финеса.

Проф. Paris намира за необходимо да се направи отъ флората на всѣко типово вино, едно пълно и хармонично проучване, като се провѣрятъ характерноститѣ на всѣки зародишъ по отдѣлно и какъ тѣзи характерности се промѣнятъ, когато животътъ на всички тѣзи зародиши на типовото вино се развива въ единство и хармония, качествено и количествено. (следва)

ПРОПАГАНДА НА ВИНОТО И ГРОЗДЕТО.

В. Галчевъ

Инж. агрономъ Б. Д. Ж.

За виното или за въздържането.

По поводъ статията „Две инициативи, които се изключватъ“, помѣстена въ в. „Зора“ бр. 4068 отъ 23.1. т. г., смѣтамъ за необходимо да изнеса документално, какъ въ други лозарски страни официални и отговорни институти заставатъ категорически на страната на своитѣ производители да защитаватъ тѣхнитѣ интереси, докато у насъ тѣ си противоречатъ.

Въ тази статия се казва, че М-вото на земледѣлието организира презъ февруарий седмица на виното. По молбата на въздържателната федерация, М-вото на просвѣтата пѣкъ устрои въ училищата седмица на въздържането. Ето две инициативи, които се изключватъ. Твърде парадоксално безъ съмнение.

Но акцията на въздържателната федерация не се спира до тукъ. Тя е депозирала предъ М-вото на просвѣтата обстойно изложение, съ ходатайство отъ страна на министра, да се застъпи предъ м-ра на земледѣлието да бжде отмѣнана проектираната седмица на виното.

Но за щастие, въпросътъ още не билъ решенъ! Питаме се, не е ли крайно време щото два института, служащи на една и съща държава, да акордиратъ тѣхния духъ на пропаганда въ

едно направление? И до кога нашия производител ще бжде зритель на подобни комедии отъ страна на разни организации и отговорни фактори, за смѣтка на неговитѣ интереси? По поводъ на тази статия, сжщо и по поводъ на друга една, публикувана въ в. „Свободна речъ“ отъ 30. I. т. г. — „Акция противъ винения комитетъ и винената седмица“, позволявамъ си да наведе единъ конкретенъ примѣръ, ползувайки се отъ единъ циркуляръ отъ м. октомврий 1930 г. на французкото министерство на народната просвѣта, отправенъ къмъ професоритѣ и учителитѣ на разнитѣ училища въ страната, чрезъ респективнитѣ инспектори. Единъ великолепенъ примѣръ, който нашето просвѣтно министерство би трѣбвало да подражава, вмѣсто да поощрява разни въздържателни федерации, давайки имъ преднина въ просвѣтната политика, безъ да подозира, че съ това се нанася двоенъ ударъ: 1) като подрастващето поколѣние се привиква къмъ крайностъ, а всѣка крайностъ е вредна и 2) застрашава се съ подобна пропаганда поминъка на 100,000 български семейства плусъ това, че тѣ сж вече жертва на върлуващата стопанска криза, застрашавайки ги съ формена мизерия.

Ето текста на самия циркуляръ на почитаемото министерство:

Г. професори, г. учители,

„Съветвахъ се на нѣколко пжти съ респективнитѣ подведомствени органи, съ цель да узная, какви позиции държатъ и трѣбва да взематъ учителитѣ и професоритѣ отъ нашитѣ учебни заведения, когато официални и частни организации ги ангажирватъ да се присѣдинятъ къмъ пропагандата въ полза на виното.

По този поводъ една първа забележка се налага: тази пропаганда е не само организирана, но даже и поощрена отъ правителството. Като отзвукъ на развилитѣ се парламентарни дебати, отпуснати сж кредити за защита на нашитѣ вина, както въ страната, така и въ чужбина, които сж едновременно изворитѣ на най-ценни богатства и славата на нашата благородна земя. Прочее, би имало нѣщо противоречиво, неприемливо при факта, че ако тѣзи, които сж натоварени съ народното възпитание биха се противопоставили на тази съгласувана акция, предаидъ общия интересъ, или пкъ биха останали индиферентни къмъ апела, който ще имъ бжде отправенъ да сътрудничатъ.

Азъ бихъ намѣрилъ, отъ моя страна, за крайно неразумно осжждането на интереснитѣ книги за прочитъ или за диктовки, или пкъ сборничетата отъ отбрани четива, публикувани подъ названието: „Виното“.

Отъ значение е да изброимъ най-авторитетнитѣ мнения, които посочватъ биологическата и хигиенична стойностъ на виното отъ незапомнени времена до наши дни. Основавайки се на съвременнитѣ мнения и да бждемъ логични, достатъчно е да прегледаме листата на научния хигиениченъ комитетъ за виното, сжщо и имената на професоритѣ: F. Vidal, Jean Louis Fouré, Leon Bernard, Pierre Duval, J. A. Sigard, F. Lagrange, René Pierret, Jean Lépine, P. Courmont, Vires, E. Etienne, Borrel, A.

Renard, всички знаменити капацитети отъ нашитѣ факултети, чиито председателъ Pierre Viale отъ парижкия агрономически институтъ, успѣшно обедини декларациитѣ имъ въ една много интересна брошура. Безъ съмнение тѣ сж имали основания. Великиятъ спасителъ на човѣчеството и тѣхния знаменитъ учителъ Пастьоръ имъ е далъ много добъръ урокъ съ прословутата фраза „Виното трѣбва да бжде разгледвано като най-здрава, най-хранителна и най-хигиенична отъ напиткитѣ“.

Сжщо между тѣзи, които ни сж известни днесъ, това е урока, който човѣкъ би предпочелъ предъ другитѣ, доколкото осждния случай му се е отдалъ да го усвои, урокъ, какъвто тогавашния министъръ на земледѣлието, Henri Chéron коментираше така: „Знаменития ученъ, който направи за спасението на човѣшкия животъ би ли приелъ да протезира единъ отровенъ продуктъ, или най-малкото вреденъ, или пъкъ излишенъ за здравето на хората?“

Отъ друга страна опититѣ на проф. Ландузи сж го довели до заключение, че по стойностъ въ енергия, единъ литъръ нормално вино се равнява на 500 гр. говеждо месо. Той заявява, че презъ юний 1915 г., въ разгара на войната предстоеше на академията на наукитѣ да изнася научно, въпроси засѣгащи употребата на виното предъ общественото мнение, като едно отъ най-добритѣ оржия, които Франция може да противопостави спрѣмо алкохолизма. При този фактъ академията ще намѣри отново срѣдства да служи на народната отбрана. Тукъ ученитѣ сж застанали на здрава почва. Въздържателнитѣ дружества, разбирайки тази истина, вършатъ едно полезно и поздравително дѣло. А тѣзи, които не сж го разбрали, рискуватъ да компрометиратъ това народополезно дѣло.

Колкото се касае за подземемъ Пастьоровата фраза, въ случая е предложено на отдѣлния индивидъ да се приучи къмъ виното, като необходима храна, особено за физическия работникъ, а когато не му е приемливо да се отучи. Загубения клиентъ на виното е спечеленъ такъвъ за алкохола, или по-зле, спечеленъ за никотина, морфина, кокаина, ероина и други алкалоиди, срѣдство за упояване, редомъ съ разни срамни напитки, употребени като срѣдство за забрава на мжкитѣ и кахъритѣ. Никой не ще обвини компетентнитѣ личности въ това отношение, когато заявяватъ, че консумацията на виното се намалява, тази на алкохола се увеличава; ако виното изчезне, алкохола ще го замѣсти.

Въ конгреса за напредъка на наукитѣ въ 1916 год. е било констатирано, че алкохолната консумация, на глава, е по-висока въ нелозарскитѣ области, отколкото въ лозарскитѣ. Въ северна Германия и Дания алкохолната консумация на глава е била срѣдно 8 литри, когато въ Португалия е била 2 литри, въ Испания — 2 литри, Италия — 1 литъръ на глава. Презъ тази епоха въ нелозарскитѣ центрове на северна Франция тази консумация е била 7 литри на глава, когато общо взето за всички лозарски центрове се пада по 4 литри на глава годишно.

Мислимъ, че това е въ длъжностъ на всички възпитатели, да внушаватъ на младитѣ генерации, какво тѣ желаятъ да ги запазятъ отъ погубването, което ги чака. Ние решихме да Ви предложимъ тѣзи разсждения, следъ като сме констатирани не-сигурността и колебанието на мнозина между васъ въ материя отъ подобенъ характеръ. Противъ алкохолизма — разрушителъ, вашитѣ усилия не ще бждатъ никога достатъчно енергични, ако въ защита на виното не вземете участие въ тази неравна борба.

Ние познаваме Вашия прозорливъ духъ, за да бждемъ убедени, че Вие ще бждете напълно на това мнение. Ние имаме голѣмо довѣрие въ Вашата убедителна сила, за да бждемъ сигурни, че Вие ще сподѣлите напълно великата идея за *пропаганда* на народното питие — виното, съ тѣзи голѣми и малки възпитаници, на които Вие сте съветници и ръководители въ живота“.

Като заключение, отъ наша страна ние можемъ само да се присъединимъ къмъ достовѣрнитѣ доводи, изтъкнати въ горния циркуляръ и живо да аплодираме, както французкия министъръ на народната просвѣта, комуто познаваме заслугитѣ къмъ лозарството, тъй и членоветѣ на съвета на наукитѣ, които иматъ най-голѣмия дѣлъ въ тази пропаганда, изтъквайки доброто влияние, голѣмия ефектъ и превъзходнитѣ качества на виното. Акцията на учителитѣ, упражнена спрѣмо тѣхнитѣ възпитаници ще допринесе, въ голѣми размѣри, за разпространението на цѣломъ ждрената сила на народното питие — антидотъ на алкохолизма.

Прочее, невменяемъ дългъ е на комитета, който организира специална седмица на виното, да обяви последното на всеуслишание за *народно питие*, както това става въ Франция, Испания и Италия, а за бирата въ Германия, като главни продукти на националното производство.

СЪЮЗНИ И ДРУЖЕСТВЕНИ

По закона за акцизитѣ.

Парламентарната комисия по министерството на Финанситѣ отпечата своя докладъ по законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата, на закона за облагане на материалитѣ, отъ които се вари ракия и пр. едва единъ день преди да се разгледа въ плечума. Много отъ народнитѣ представители не можахъ да успѣятъ да го прегледатъ и проучатъ добре.

Постоянното присѣствие на Съюза, заедно съ нѣкои отъ членоветѣ на управителния и контролния съвети разгледа веднага измѣненията и допълненията, направени отъ комисията и взе своето становище. То констатира съ голѣмо съжаление, че предлаганата съ изложението му отъ 21. I. т. г. подъ № 19 база за облагане на гроздовитѣ продукти, изтъкната повторно

предъ министра на Финанситѣ г. Стефановъ отъ делегацията за връчване резолюцията на XIII. редовенъ лозарски конгресъ и подкрепена телеграфически отъ всички лозарски краища, дори отъ министерството на Земледѣлието, но бѣ взета подъ внимание.

Комисията не само, че подържаше легналитѣ принципи въ приетия на първо четене законопроектъ, но предвиждаше нови облагания — върху коняка и мастиката — нови стѣснителни мѣрки и строги наказания.

При това положение, постоянното присѣдствие, като не се отказваше отъ първоначалното си становище, набеляза измѣненията, които трѣбва да станатъ въ законопроекта, за да може да се умекоти той поне отчасти. Съ тия си решения, заедно съ доста лозари отъ провинцията то се яви въ Народното събрание при опредѣления за докладчикъ на законопроекта народенъ представител и му поднесе молбата си, като му изложи устно и по-подробно исканията си. Същевременно делегатитѣ се срещнаха съ много отъ народнитѣ представители, на които връчиха исканията на Съюза и ги замоли да пледиратъ справедливата кауза на българскитѣ лозари.

Известно е, че въ заседанието на Народното събрание при разглеждане на законопроекта, министрътъ на Финанситѣ бѣше почти бламиранъ. Въ следното заседание, обаче законопроектътъ мина на второ четене както бѣше докладванъ, съ обещание много отъ постановленията му да бждатъ прегледани въ комисията.

Преди третото внасяне на законопроекта въ Народното събрание, постоянното присѣдствие се яви при министра на Финанситѣ и го моли да се измѣнятъ поне ония постановления, които явно бѣше за всички, че биха се отразили извънредно лошо върху лозарството. За забелязване е, че до като самия министъръ възприемаше доста нѣща, докладчикътъ, който присѣдствуваше на срещата, се противопоставяше.

Презъ много перепетии мина законопроектътъ. Много нѣща се възприемаха и после отхвърлиха. Много идеи се лансираха, една отъ друга по-оригинални, усвояваха се и пакъ се изоставяха. Тия идеи идваха ту отъ министерството на Финанситѣ, ту отъ народни представители, подшушнати имъ отъ лица, които гледатъ само своитѣ лични интереси безъ огледъ на общитѣ. Една голѣма неустановеностъ цареше, едно непознаване на материята.

Най-после на Великия вторникъ законопроектътъ мина на трето четене, а отъ 13 априлъ той стана законъ.

Последнитѣ дни на м. мартъ и първитѣ десетъ дни на м. априлъ бѣха сѣдбоносни за българското лозарство. Прокарваше се на второ и трето четене прословутия законъ за измѣнение и допълнение на закона за акцизитѣ, ковеше се сѣдбата на българското лозарство. Голѣма частъ отъ българскитѣ лозари преживѣха тия дни въ тревога и постоянно напрежение. Тѣ държаха връзка съ централата на Съюза и подкрепяха акцията на управителния съветъ. Друга частъ, обаче, стояха пасивни и

не се интересуваха много отъ въпроса или чакаха други да направятъ това, което бѣше дългъ на всички. Тѣ смѣтаха за излишно да издигнатъ гласъ за своя собствена защита. Нѣма у тѣхъ инициатива да се обединятъ въ мѣстни, добре стегнати лозарски дружества и да кажатъ тежката си дума. Какво да се каже пъкъ за ония дружества, за щастие малко, които за икономия отъ нѣколко лева за протестни телеграми, останаха почти зрители на борбата?

Лозари, обединете се, за да бждете силни. Предстоятъ още нови и тежки борби за защита на собствения Ви поминъкъ. Гласувания законъ за акцизитѣ трѣбва да бжде измѣненъ на ново, възможно по-скоро. Въ това направление трѣбва да работи българскиятъ лозаръ. Това е само единъ отъ многото въпроси, които чакатъ своето разрешение. Времето налага все нови и нови такива. Нека бждемъ готови да отстоимъ най-правилното имъ разрешение.

ОТЧЕТЪ

на Управителния съветъ на Българския Лозарски Съюзъ за 1932 год.

(Даденъ предъ XIII-я Лозарски конгресъ — София).

(продължение отъ кн. 2).

РАЗХОДЪ

1. Канцеларски (по 77 разписки)	11727.—	лв
2. Наемъ на помѣщение (по 14 разписки)	17200.—	„
3. Възнаграждение на секр.-касиера (по 9 разп.)	30000.—	„
4. „ на организатора (по 1 разп.)	2000.—	„
5. „ на 1 чиновникъ (по 9 разп.)	18124.—	„
6. За водене сѣдебни дѣла (по 30 разп.)	1358.—	„
7. Непредвидени (по 19 разписки)	7354.55	„
Всичко	87763.55	„
8. Наличностъ на 1.1. 1933 год.	6863.45	„
Всичко	94627.—	„

Господа делегати,

Съ своето държание при отстояване интереситѣ на българскитѣ лозари и съ реализиранитѣ резултати, Управителниятъ съветъ вѣрва, че е оправдалъ вашето довѣрие и издигналъ още повече авторитета на Съюза. Обективността и компетенцията при разглеждане на разнитѣ въпроси, засѣгащи родното лозарство и винарство и моралната подкрепа, която намира винаги въ лицето на съюзнитѣ членове, ще засилятъ още псвече този му авторитетъ. Стремежа на Управителния съветъ е билъ винаги къмъ просторъ за развоя и преуспѣването на лозарството въ България, къмъ гаранция на вложения трудъ и капиталъ въ този земледѣлски отрасълъ. Този стремежъ е въ съгласие съ оня на държавата за общо благосъстояние на производителния български народъ. Поради това, мненията на Съюза по въпроси

въ връзка съ родното лозарство винаги сж се вземали предвидъ и повечето пжти сж се възприемали.

Като излагаме всичко това на вашето внимание, увърени сме, че изнесеното въ отчета ще бжде спокойно и обективно обсъждено и дейността ни правилно преценена, че решенията Ви ще бждатъ все въ духа на интереситъ на нашето лозарство и материалното заздравяване на Съюза.

гр. София, 18.II. 1933 год.

Контроленъ съветъ :

К. Невтяновъ

Ив. Машаловъ

Сжб. Пенчевъ

Управителенъ съветъ :

Председателъ : *Ив. П. Бързаковъ*

Подпредседатели ; { *Д-ръ Ас. Дянковъ*
Д. Кушевъ

Секретаръ : *Д. Бъчваровъ*

Членове : *Алекси Серафимовъ* *Георги К. Червенковъ*, *Георги Поповъ*, *Ив. Дъселеповъ*, *Кр. Нановъ*, *Ник. Мънковъ*, *Мих. Карановъ*, *Юр. Поповъ*

Положението на пазаря.

България.

Очакваното раздвижване на пазаря презъ Великденскитъ празници не се сбждна. Навсѣкжде, въпрѣки голѣмитъ количества доброкачествени вина, сдѣлки, отъ които би се получило по-чувствително облекчение на пазаря, почти не сж извършени.

Продадени сж презъ тоя сезонъ по-малки количества и то на цени, които никакъ не сж въ състояние да насърчатъ нашитъ винопроизводители. Навсѣкжде се чувствува голѣмо затруднение и недоумение за изхода отъ това положение, къмъ което идва и страхътъ отъ новитъ увеличения на акциза.

Единствения пазаръ на вината си остава София, а тамъ намиратъ пласиментъ повече вината отъ южно-българскитъ райони. Ето защо грамадни количества отъ северо-българскитъ вина запълватъ бѣчвитъ въ кооперациитъ, винарскитъ складове и отдѣлнитъ производители.

Търновски окръгъ, съ районитъ на Сухиндолъ, Бѣла-Черква, Павликени представлява единъ огроменъ резервоаръ отъ вина, въ по-голѣмата си частъ типизирано и еднообразно производство, по качество добро, благодарение добритъ климатически особености тази година.

Ценитъ, по които се купуватъ вината въ изключителни случаи достигатъ до 4—5 лв. литъра за северна и южна България. Единствено червениятъ вина на Сливень, Ямболъ и Станимака и бѣлитъ на Карнобатско получаватъ ежегодно по-високи цени.

Обикновенитъ цени, на които се сключватъ сдѣлки се движатъ между 2'80—3'50 до 4 лв. за северна България. Южна България продава сжщо между 3'80 до 5 лева литъра.

Гроздовъ сокъ.

Докато пласимента на виното е извънредно много затрудненъ, гроздовия сокъ намѣри тази година отличенъ пласиментъ.

Почти всичкото производство, както на кооперации, така и на частни производители е пласирано и то на цени задоволителни (5—6 лв.) литъра) Окуражени отъ този фактъ мнозина производители за идната

година ще приготвятъ въ много по-голъмо количество гроздовъ сокъ, но трѣбва да се взематъ нужднитъ мѣрки за пласирането му.

Единъ съ нишо неоправданъ конкурентъ се явява бозата, която съ своята хранителна стойностъ не може да се равнява на гроздовия сокъ, а по своята диетична и хигиенична стойностъ като питье не издържа критика. Желателно е на време да се взематъ необходимитъ мѣрки, за да не се постави този обещаващъ за сега отдушникъ още въ своето начало предъ затворена улица.

Облагороденъ лозовъ материалъ.

Тази година се отбѣлза едно много голѣмо търсене на облагородени лози и то предимно на сортоветъ Афузъ-Али и Димятъ. Навсѣкжде почти се почувствува голѣмъ недоимѣкъ, който се дължи отъ една страна на по-малкото количество произведенъ облагороденъ материалъ, а отъ друга — на износа въ Румъния, значително увеличенъ тази година. Ценитъ въ сравнение съ миналогодишнитъ сж задоволителни.

Въ зависимостъ отъ качеството, подложката и сорта ценитъ сж се движили отъ 1 до 3 лева парчето за виненитъ сортове, а Афузъ-Али се продава между 2—4 лева. Въ тоя моментъ се предлагатъ отъ купувачитъ и много по-високи цени, обаче всичко е почти изчерпано.

Международенъ виненъ пазаръ.

Положението почти навсѣкжде е затруднено. Голѣмо количество обикновени вина стои непласирано, ценитъ съ тенденция къмъ спадане. Отъ първокачественитъ вина на Италия, Унгария, Испания, останалитъ съвсемъ слаби запаси се пазятъ отъ търговцитъ, като се надяватъ за по високи цени.

Договора между Унгария и Швейцария до края на този месецъ дава право на Унгария да внася на швейцарския пазаръ доброкачествени вина.

Навсѣкжде се забѣлзва намаление на консумацията, сдѣлки се сключватъ много слаби. Обикновенитъ вина се купуватъ за индустриални цели.

Х Р О Н И К А.

М-вото на З. Д. И., съ наличниятъ си специализиранъ по винарство персоналъ, организира презъ м. февруари т. г. изработката на нормитъ на българскитъ вина. Автентични проби вина сж събрани вече отъ специално натоварени агрономи-енолози, както отъ северна България, така и отъ южна България. Посетени сж всички винопроизводителни центрове въ страната — градове и села и сж събрани общо за цѣлата страна надъ 1200 проби вина, следъ щателенъ прегледъ и вкусване на вината отъ реколта 1932 г.. Вината отъ северна България ще се анализиратъ въ Лозарската опитна станция въ Плѣвентъ, а тия за южна България — въ Лозарския институтъ при Университета въ София. Аналитичната работа е вече започната и се извършва по

общъ планъ и съ точно опредѣлена метода на изследване.

Всѣка проба е придружена съ подробенъ анкетенъ листъ, въ духа на Закона за вината, спиртнитъ напитки и оцета, съ огледъ да се постави начало на районирането типове въ българскитъ вина.

М-вото на З. Д. И. е поставило въ пълнен ходъ приложението на Закона за вината, спиртнитъ напитки и оцета. Натоварени сж 27 души специалисти — винари въ страната да изпълняватъ функциитъ на предвиденитъ въ правилника районни инспектори по винарство, каквито, по бюджетни причини, тази година не се предвиждатъ.

М-вото схваща стѣсненото финансово положение на държавата и е наредило до подведомственитъ си

специалисти — винари да удвоятъ дейността си, за да не се спъва експедитивността по приложение на закона за вината.

За приложение на закона дават ценно съдействие и санитарните органи, натоварени съ контролата на съестните продукти.

М-вото е отпечатало въ достатъчно количество всички формуляри по Закона за вината и ги е разпратило на надлежните органи: директори на катедри и агрономства, началници на химическите хигиенни лаборатории и пр.

Всѣки винопроизводител и питье-продавец е длъженъ да притежава **ревизионна книжка** обр. № 3, въ която сж помѣстени Закона и Правилника. Ще си ги набавятъ отъ съответните земл. катедри или агрономства срещу 10 лева. Това трѣбва да направятъ незабавно, защото ревизионните комисии сж започнали работа въ цѣлата страна.

Законътъ за вината и Правилникътъ за приложението му трѣбва да се проучатъ отъ всѣки винопроизводител, да не се прѣчи на работата. М-вото очаква пълна подкрепа отъ лозаритѣ за правилното приложение на закона, съ който се цели всестранното подобрене на нашето винарство.

Специална комисия, назначена отъ г. Министѣра на земледѣлието е изработила законопроектъ за насърчение износа на вината, който скоро ще бжде внесенъ въ Нар. събрание. Очаква се той да стане законъ преди идущата гроздоберна кампания, за да се привлекатъ чужди и наши винарски фирми да преработятъ и изнесатъ частъ отъ нашето винено производство, съ което да се облекчи чувствително затрудненото финансово положение на българския лозаръ.

Членъ 67 отъ Закона за вината, спиртните напитки и оцета гласи: „Избенитѣ помѣщения, сждоветѣ и уредитѣ на всѣки винопроизводител трѣбва да отговарятъ на даденъ минимумъ отъ хигиенични условия, за да му се позволи да изнася за продажъ произведеното вино“.

Съ този членъ законодателятъ е ималъ за целъ да се въведе извест-

но подобрене въ нашето винарство. Това подобрене не може да се постигне, ако производителътъ не разполага преди всичко съ едно подходящо за целта помѣщение. Преобрѣщането на гроздовия сокъ въ вино е единъ много сложенъ физиологично-химически процесъ, за чието правилно извършване сж необходими известни условия. Такива сж нуждни и за по-нататъшното обработване на добитото вино и за запазването му. Тия условия може да се създадѣтъ само въ подходяще помѣщение. Подъ думата „подходяще помѣщение“ не трѣбва да се подразбира винаги специална масивна винарска изба съ всичкитѣ й подразделения и модерно обзаведена. Но все пакъ това помѣщение трѣбва да има известни размѣри, въ зависимостъ отъ количеството на гроздето за преработване, да може въ него да се поддържа известна температура, да може да се държи чисто и пр.

Второто важно условие за едно-по-добро винарствуване сж сждоветѣ—каци, бѣчви, подлини, кофи и др., които трѣбва да бждатъ отъ подходящи материали, обязательно здрави, и винаги чисти.

За да може да се провѣрвява всичко това и за да заставятъ несобразилитѣ се съ повелението на закона винопроизводители да го изпълняватъ за своя полза и за въ полза на българското винарство и особено за да се дадѣтъ на самото мѣсто необходимитѣ упѣтвания и съвети на винаря, въ § 21 на правилника за приложение на закона се предвижда специална комисия. Тя се състои отъ по единъ представител на агрономната властъ, на санитарната и на мѣстното лозарско дружество. Комисията е длъжна да обхожда поне единъ пѣтъ въ годината всички изби на винопроизводителитѣ въ района и да съставя протоколъ по даденъ образецъ за констатираното. Сжщевременно тя вписва въ една специална ревизионна книжка констатираното при ревизията и препорѣчаното на стопанина за привеждане въ исправностъ на помѣщението и на сждоветѣ.

Комисиитѣ въ отдѣлните райони сж вече назначени отъ министерството на земледѣлието и много отъ тяхъ сж почнали обиколката си.

Лозарскитѣ дружества трѣбва да

определятъ подходящи лица за комисията, а лозаритѣ да взематъ при сърдце препоръжитѣ на комисията и да ги изпълняватъ охотно, защото ще ползуватъ самитѣ тѣхъ.

Въ интересъ на самитѣ лозари е да си взематъ ревизионнитѣ книжки отъ съответната кадетра или агрономство преди още да ги е посетила комисията, и да се запознаятъ добре съ самия законъ за вината и съ правилника за приложението му. Всѣки винопроизводителъ пази своята ревизионна книжка и е длъженъ да я представя на комисията, когато дойде на ревизия.

Питиепродавцитѣ отъ цѣлото Царство на 10 априлъ т. г. проведоха акция противъ законопроекта за акцизитѣ, съ затваряне на заведенията. Акцията се извърши съ рѣдко единодушие и ефекта ѝ е отличенъ.

Починалъ е на 17 априлъ т. г. лозаря **Славчо Тодоровъ**, членъ на Бургаското лозарско д-во и на Лозарския съюзъ. Нашитѣ съболезнования къмъ близкитѣ му.

По инициативата на Кулското държавно агрономство на 26. III. т. г. се състоя добре посетено събрание, съ цель — образуване лозарско дружество.

Следъ нужнитѣ изяснения и деба-

ти по въпроса, се основа лозарско дружество съ наименование „*Червения гроздъ*“. Дружествени членове-основатели се записаха 38 души.

Бургаското лоз.-винар. д-во на 5.III. т. г. въ общо год. събрание е избрало новъ управит. съветъ на д-вото, който се е конституиралъ: Предс. Т. Ставровъ, подпредс. Ст. Пеневъ, секр. Хурмусъ Марковъ, касиеръ Ат. Гюровъ и членове: К. Сжбеви, Д. Паскалевъ и Кир. Рибовъ.

Дългогодишниятъ ни уважаванъ председателъ г. Иванъ Джелеповъ, въпрѣки единодушното желание на всички лозари, не можахме да го ангажираме въ новия управителенъ съветъ, поради това, че е заетъ съ друга обществена деятелностъ, но за дългогодишната му дейностъ и ползотворенъ трудъ, бѣ провъзгласенъ съ акламации за почетенъ председателъ.

Въ сѣщото годишно събрание се взе решение да се основе икономическо сдружение при дружеството ни. На 11 с. м. бѣ свикано учредително събрание, кждето се учреди такава, прие се устава и се избра упр. съветъ: Иванъ Джелеповъ, д-ръ Н. Карамболовъ, Х. Марковъ, Ст. Брадичковъ, Ат. Гюровъ, Ст. Поповъ и Т. Ставревъ, а контроленъ съветъ: Д. Добревъ, П. Казаковъ и Д. Арnaudовъ.

КНИЖНИНА.

Най-раннитѣ сортове лози, отъ проф. Н. Недѣлчевъ и М. Кандаревъ, асистентъ.

Горната книга току-що е излѣзла отъ печатъ. Тя има 24 страници текстъ и 8 снимки на гроздове извънъ текста. Тя иде да отговори на повишения интересъ, който лозаритѣ напоследъкъ проявяватъ къмъ най-раннитѣ сортове грозда. Авторитѣ въ увода разглеждатъ общо въпроса за отглеждането на най-раннитѣ сортове грозда — тѣхното икономическо значение, най-подходящитѣ райони, общи бележки върху изискванията имъ и пр. По-нататъкъ следватъ описанията на най-добритѣ бѣли и червени ранни сортове грозда: Перлъ де Ксаба, Анжевинъ Оберленъ, Мискетъ Оберленъ, Мадленъ Анжевинъ, Мадленъ Селинъ, Прекосъ де Маленгръ, Жуаненъ, Мадленъ де Жакъ, Мискетъ Отонелъ и други, като за всѣки отъ тѣхъ сж дадени упътвания за отглеждането имъ. Снимкитѣ представляватъ гроздове и листа отъ описанитѣ сортове и сж направени въ България.

Книгата струва 15 лева и може да се достави отъ авторитѣ. Поръчкитѣ да се адресиратъ до проф. Н. Недѣлчевъ, ул. Ягода № 53.

Препоръчваме я на нашитѣ абонати.

П. Г.

Умолявате се да прочетете съобщението на I-ва страница „Къмъ абонатитъ“ и непременно да го изпълните.

Редакцията.

Всичко, което се отнася за редакцията и администрацията на сп. „ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ“, като пери, статии, дописки и др., да се изпраща на адресъ:

сп. ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ - ПЛѢВЕНЪ

Абонамента е 50 лв. за година предплатени.

За читалища и учреждения сжщо 50 лева.

За допуснати грѣшки въ адреса или по заплащане на абонамента, заинтересуванитѣ да пишатъ въ редакцията, като посочатъ погрѣшения и точния адресъ и № на записа или писмото, съ което сж изпратени паритѣ.

ВСИЧКО ОТНАСЯЩЕ СЕ ДО

Българския Лозарски Съюзъ -- София,

като членски вносъ (по 2 лева на декаръ), помощи, протоколи, писма и пр. да се изпраща на адресъ:

До г-на Дончо Бъчваровъ

секретаръ на Българския Лозарски Съюзъ
ул. „Гурко“ № 12 — София.

№ 75. Кооп. печатница и книговезница „Изгрѣвъ“ — ПлѢвЕНЪ.